

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/4/2018
Identifikačné číslo spisu:	9512100044
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:9512100044.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Libora Duľu, JUDr. Štefana Micháliku, JUDr. Petra Szaba a JUDr. Petra Paludu, v trestnej veci obvineného A. F. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) a § 140 písm. a) Trestného zákona formou účasti ako organizátor podľa § 21 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 22. augusta 2018 v Bratislave o dovolaní obvineného proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2013, sp. zn. 1 To 7/2012, podľa § 382a, § 386 a § 388 ods. 1 Trestného poriadku takto

rozhodol:

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2013, sp. zn. 1 To 7/2012, a v konaní, ktoré mu prechádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 2 ods. 9, § 34 ods. 1, § 319 Trestného poriadku a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to v neprospech obvineného A. F..

Toto uznesenie sa zrušuje v časti týkajúcej sa obvineného A. F..

Zrušuje sa aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 29. júna 2012, sp. zn. BB-3T/12/2012, v časti týkajúcej sa obvineného A. F..

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo ich zrušením, stratili podklad.

Špecializovanému trestnému súdu sa prikazuje, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „ŠTS“) z 29. júna 2012, sp. zn. BB-3T/12/2012, bol (o. i.) obvinený A. F. uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. e) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 138 písm. i) a § 140 písm. a) Tr. zák. formou účastníctva ako organizátor podľa § 21 ods. 1 písm. a) Tr. zák., a to na tom skutkovom základe, že

v priebehu mesiacov máj až do 20. júna 2010 sa obvinení G. D., B. E., A. F., A. G. a minimálne jedna ďalšia nestotožnená osoba vystupujúca pod menom „I.“ spojili za účelom usmrtenia C. G. z F., kde za týmto účelom vytvorili organizovanú skupinu, vopred si naplánovali a rozdelili medzi sebou úlohy, spáchanie trestného činu koordinovali a skutok prebehol tak, že niekedy v mesiaci máj 2010 na presne nezistenom mieste na území F. alebo U. kraja si G. D. objednal za finančnú odmenu v presne nezistenej výške a z doposiaľ presne nezisteného dôvodu súvisiaceho s osobnými vzťahmi u B. E. a A. F. vraždu C. G. nar. XX. C. XXXX z F., pričom na základe takto objednanej vraždy C. G. jej vykonanie následne ďalej organizovali a riadili B. E. a A. F. za účasti G. D. a to tak, že zabezpečili ďalších ľudí, a to D. N., nar. XX. C. XXXX, A. G. a doposiaľ presne nestotožnenú osobu pod menom „I.“, konajúcich na ich pokyny, pričom D. N. prostredníctvom G. D., nar. XX. O. XXXX a ďalších neznámych osôb zabezpečil osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia 2, svetlej farby, ktoré v konečnom dôsledku po úpravách malo karosériu typu Sedan, evidenčné číslo D. XXXX. a VIN číslo motora F. a taktiež osobne riadil obhliadky vytipovaných miest vykonania vraždy v F. a únikové trasy, ktoré mu predtým ukázal G. D., na čom sa zúčastnili „I.“ a A. G. a všeobecne inštruoval „I.“ ako objednaného streľca a A. G. ako objednaného vodiča o miestach pohybu C. G., A. G. zabezpečil zbraň a to útočnú pušku Sa vz. 58 so sklopnou pažbou, a následne dňa 20. júla 2010 v ranných hodinách A. G. a „I.“ boli motorovým vozidlom používaným ako taxi riadeným A. L., nar. XX. N. XXXX, na pokyn a pod dohľadom B. E. odvezení po ceste z F. cez T. do F., kde vystúpili v čase medzi 07.00 až 08.00 hod. v blízkosti nadjazdu v meste, prestúpili do vyššie popísaného motorového vozidla zn. Octavia, ktoré bolo prichystané a odparkované pod týmto nadjazdom a potom v čase okolo 08.40 hod. na tomto motorovom vozidle na G. ulici v F. počas jazdy pri predbiehaní osobného motorového vozidla zn. Mercedes Benz S 500, ev. č. F. XXXV. z jeho ľavej strany spolujazdec vodiča A. G., osoba vystupujúca pod menom „I.“, vystrelil viacero rán z útočnej pušky Sa vz. 58 so sklopnou pažbou, ktoré smerovali na predbiehané vozidlo a najmenej dvoma ranami zasiahli jeho vodiča C. G., čím mu spôsobili strelné poranenia v oblasti hlavy s masívnym krvácaním do mozgu a devastačné poranenie druhého prsta ľavej ruky, na následky ktorých dňa 20. júla 2010 v čase o 11.00 hod v NsP F. zomrel, bezprostredne po skutku sa A. G. s „I.“ odviezli na použitom motorovom vozidle z F. do rekreačnej oblasti N., kde toto vozidlo odstavili a odtiaľ boli odvezení do T. s tým istým vozidlom taxislužby, ktoré ich v ranných hodinách priviezlo do F., pričom B. E. bol už za trestný čin vraždy odsúdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. júla 1997, sp. zn. 1T/86/1996, a tento rozsudok sa stal právoplatným na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. augusta 1997 sp. zn. 3To 43/1997.

Obvinenému A. F. bol za to uložený podľa § 144 ods. 2, § 34 ods. 5 písm. b), § 38 ods. 2, ods. 8 veta posledná, § 36 písm. j), § 37 písm. f) Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 25 rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. mu bol uložený i ochranný dohľad v trvaní 3 rokov.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) ŠTS zároveň obvineného zaviazal aj spolu s ďalšími spoluobvinenými spoločne a nerozdielne uhradiť poškodenej obchodnej spoločnosti K. - E. D., a.s. škodu vo výške 31.245,86 Eur a poškodenej obchodnej spoločnosti Z. D., a.s. spôsobenú škodu vo výške 375,59 Eur. Poškodení E. D. a V., s.r.o. boli podľa § 288 ods. 1 Tr. por. so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie.

Vyššie citovaný prvostupňový rozsudok nadobudol vo vzťahu k obvinenému právoplatnosť a vykonateľnosť 30. januára 2013, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením, sp. zn. 1 To 7/2012, podľa § 319 Tr. por. zamietol ako nedôvodné tak jeho odvolanie, ako i odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, podané proti výroku o treste u obvineného F..

Predmetné uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené obvinenému A. F. 12. apríla 2013 a jeho obhajcovi JUDr. Júliusovi Šefčíkovi 18. apríla 2013.

ŠTS predložil 16. septembra 2015 najvyššiemu súdu dovolanie, ktoré podal obvinený A. F. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Júliusa Šefčíka na súde prvého stupňa 16. júla 2015. Dovolanie obvineného smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu v spojení s prvostupňovým rozsudkom a obvinený v ňom formálne uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por.

Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom (§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.) videl obvinený v tom, že ŠTS vykonal na hlavnom pojednávaní oddelené výsluchy všetkých obvinených, v dôsledku čoho mu malo byť upreté právo osobne klásť otázky spoluobvineným, ktorí boli vypočutí pred ním (konkrétne obvineným D. a E.). Jeho právo klásť otázky je pritom nezastupiteľné a nemožno ho zamieňať s právom jeho obhajcu, ktoré zostalo zachované. Podľa obvineného preto, lebo jeho obhajca nedisponoval takými znalosťami osôb a vecí, ako on. Obvinený tiež zdôraznil, že v dôsledku vyššie uvedeného postupu nemal navyše ani možnosť ku svojej výpovedi osobne dopočuť ostatných spoluobvinených. Napokon, čo sa týka samotnej pravdivosti jeho výpovede, túto predseda senátu vôbec neoveroval u spoluobvinených (ako to robil pri iných výpovediach), ale jednoducho ju nevzal do úvahy.

Obvinený v kontexte uvedeného dovolacieho dôvodu taktiež vytýkal, že súd nevykonal výsluch utajeného svedka č. 2, hoci on to opakovane navrhoval. Konkrétne v tejto súvislosti uviedol nasledovné (doslovne citujúc): „Okrem toho v uznesení ŠTS, č. Tp/85/2010, zo dňa 14. decembra 2011 sudca konštatuje, že prokurátor podaním zo dňa 12. decembra 2011 oznámil okrem iného skutočnosť, že bude vypočutý aj utajený svedok č. 2, ktorého proces utajenia v súčasnosti prebieha (č. l. 272 spisu). K tomu uvádzam, že aj napriek mojim opakovaným návrhom utajený svedok č. 2 nebol v celom trestnom konaní vypočutý. Či bol vypočutý pod skutočným menom pochybujem a otázne je, či bol aj niekedy vypočutý. Bol to síce dôvod predĺženia trvania väzby, avšak nikdy nepreukázaný. Utajenie totožnosti svedka je možné v prípade, keď je ohrozený život, zdravie alebo telesná integrita jeho, alebo jemu blízkej osoby. Z podstaty tohto ustanovenia vyplýva, že svedok uvedie závažné skutočnosti k trestnému konaniu v rámci ktorého vypovedá. Tu uvádzam, že ide o oznámenie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. To má mať určitú vážnosť. Keby sa odvolal na tvrdenie operatívnej zložky, dá sa pochybovať o existencii takejto osoby. Podľa zákona (§ 136 ods. 4 Tr. por.) však súhlas na postup „utajenie“ dáva v prípravnom konaní prokurátor. A sám prokurátor konštatuje, že proces utajenia prebieha, teda súhlas na utajenie dal. Z praxe, ako aj zo zákona je zrejmé, že pred súhlasom na utajenie sa vyšetrovateľ a prokurátor oboznámi s obsahom výpovede, nakoľko ide o výnimočný inštitút, pri ktorom obsah výpovede musí významným spôsobom usvedčovať páchateľa trestnej činnosti. K tomuto teda navrhujem súdu vyžiadať dozorový spis a ďalšie podklady na utajenie svedka č. 2 (niektoré z nich podliehajú pravdepodobne určitému stupňu utajenia), ako aj jeho výpoveď. V ďalšom konaní navrhujem jeho výsluch zákonným kontradiktórnym spôsobom (nie je potrebná obnova, lebo nejde o nový dôkaz). Ešte upozorňujem na skutočnosť, že prokurátor zastupuje štát a on v prípravnom konaní musí prezentovať všetky dôkazy, ktorými disponuje a predložiť ich súdu. Utajený svedok č. 2 sa teda vyskytol ako tromf prokurátora pri rozhodovaní o prepustení iba mojej osoby a následne ho polícia, prokuratúra aj súd (hoci predseda senátu po preštudovaní spisu o jeho existencii musel vedieť a ten istý predseda senátu v ten deň rozhodoval o mojej väzbe) ticho ignorovali. Z toho vyplýva, že dôkazy voči mojej osobe nemali takú silu ako voči ostatným a na udržanie v nezákonnej väzbe bolo potrebné zariskovať, alebo svedok skutočne chcel uviesť závažné skutočnosti, ktoré do obvinení a obžaloby nezapadli a v konečnom dôsledku by dôkaznú situáciu spochybnili ešte viac.“

Do tretice obvinený vo vzťahu k vyššie spomenutému dovolaciemu dôvodu namietal, že súd nevykonal jeho výsluch na „detektore lži“ napriek tomu, že o to opakovane žiadal.

V súvislosti s ďalším dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. obvinený namietal nezákonnosť výpovede svedka D. N., ktorý bol pôvodne tiež spolu s ostatnými (spolu)obvinený zo

spáchania dotknutého trestného činu, no neskôr bol vylúčený na samostatné konanie. Podľa obvineného sa tak stalo bez zákonného dôvodu, vzhľadom na prax orgánov činných v trestnom konaní takýmto spôsobom ziskávať dôkazy a zvyšovať kredibilitu týchto osôb, keď ich následne vypočúvajú v konaní, z ktorého boli vylúčené, v postavení svedkov. D. N. mal byť pritom naďalej vypočúvaný v postavení obvineného a byť poučený ako obvinený, nie ako svedok. Obvinený v súvislosti s menovaným svedkom upozornil tiež na to, že tento mal navyše počas prvej fázy trestného konania prístup do spisu, a teda aj k výpovediam A. L. a G. D., pričom aj po vylúčení z konania mal prístup do spisu k pôvodným dokumentom. Na každú výpoveď prišiel s poznámkami - na polícii bol vypočúvaný dvakrát, na súde raz, ale v spise sú založené len jedny poznámky, a to z v poradí druhej výpovede, teda mal možnosť pripravovať sa podľa pôvodných poznámok na každú ďalšiu výpoveď. Ako pritom zdôraznil obvinený v danom smere ďalej, hoci je súd na hlavnom pojednávaní povinný prijímať opatrenia smerujúce k tomu, aby svedkovia nevedeli o prejednávanej veci ďalšie informácie (svedok pred svojím výsluchom nemôže byť v pojednávacej miestnosti počas výsluchu iných svedkov), v danom prípade príde svedok po celý čas informovaný orgánmi činnými v trestnom konaní o priebehu vyšetrovania a súd ani na okamih nezapochybuje o jeho dôveryhodnosti. Pre posúdenie už spomínanej dôveryhodnosti výpovede svedka D. N. dovolaciemu súdu navrhol, aby si zabezpečil zoznam všetkých osôb (vrátane príslušníkov Policajného zboru), ktorí ho vo väzbe navštívili, ako aj konkrétny čas vykonania jednotlivých návštev, a následne aby zohľadnil časové súvislosti medzi jeho náhlým rozhodnutím obhajovať skutok a jednotlivými návštevami. Obvinený dovolaciemu súdu rovnako navrhol zabezpečiť si aj údaje o aktuálnom statuse D. N., teda, či sa pokračovalo v predtým voči nemu podmienične zastavenom trestnom stíhaní a aký trest mu bol uložený, keď adekvátnosť tohto návrhu súdu posúdiť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený argumentoval tým, že celý výrok o vine opreli súdy iba o výpovede troch svedkov, a síce A. L., G. D. a D. N., ktoré vraj do seba ucelene zapadli. Podľa obvineného tomu však bolo naopak, súdy zistený skutkový stav logicky nevyhodnotili a nezohľadnili všetky zistené okolnosti, keď rozhodnutie opreli najmä o výpovede svedkov a nie aj o vecné dôkazy. V ďalšej časti námietok obvinený hodnotil jednotlivé vo veci vykonané dôkazy so záverom, že žiaden z nich nesvedčí proti jeho osobe - s výnimkou pochybné výpovede svedka N. (ktorej aj venoval osobitnú pozornosť a podrobne ju rozobral) a údajných rodinných väzieb s údajným nestotožneným strelcom. Obvinený tiež namietal výsledky rekognície „nejakého I.“, vykonanej v inej trestnej veci (týkajúcej sa D. N., vylúčeného na samostatné konanie), ktorého zhodne svedkovia obžaloby opoznali, no nechápal, prečo k tejto nepribrali jediného nezaujatého svedka D. V., ktorý ho ubytovával. K osobe „I.“ nebola pritom vypočutá ani jeho matka či družka, ktoré by v danom ohľade vedeli uviesť najviac podrobností. Zároveň uviedol, že obe menované sa od začiatku zúčastňovali hlavného pojednávania, preto bolo ich ďalšie vypočutie v pozícii svedkov (na jeho škodu) vylúčené, čo dával za vinu súdu. Obvinený ďalej vytykal i tú skutočnosť, že v danej veci nebol prezentovaný žiaden priamy dôkaz svedčiaci o tom, že by sa jednalo o organizovanie vraždy. Svedkovia N. a D. síce označujú organizátorov skutku, napriek tomu ale ani oni nepotvrdili, že bola organizovaná vražda. Skôr spomínali vystrašenie, či ublíženie na zdraví. Pri trestnom čine vraždy si naplnenie subjektívnej stránky vyžaduje úmysel iného usmrtiť, pričom nie je vylúčené, že strelec vysvetlí okolnosti usmrtenia diametrálne inak, teda nie je vylúčené, že nemal poškodeného usmrtiť. Či možno jednoznačne hovoriť o úmysle alebo či išlo „len“ o nešťastnú náhodu, by mohla potvrdiť rekonštrukcia, prípadne vyšetrovacie pokusy, ktoré neboli vykonané.

V závere podaného dovolania obvinený navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným rozsudkom ŠTS v spojení s uznesením najvyššieho súdu bol porušený zákon v jeho neprospech v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Tr. por., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. aby napadnuté rozhodnutia zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. aby vec prikázal ŠTS na opätovné prejednanie a rozhodnutie.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného vyjadril len prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorý rozhodnutia súdov prvého i druhého stupňa označil za zákonné a dôvodné. Rovnako za zákonné považoval aj vo veci vykonané dokazovanie. Uviedol, že k viacerým námietkam sa najvyšší súd už vyjadril v uznesení z 19. marca 2015, sp. zn. 2 Tdo V 1/2014

(obvinení E. a G.), resp. aj v uznesení z 22. júla 2015, sp. zn. 2 Tdo V 10/2014 (obvinený D.), ktorými postupne odmietol podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolania spoluobvinených B. E., A. G. a G. D.. Osvojujúc si argumenty obsiahnuté v predmetných uzneseniach potom prokurátor v rámci konečného návrhu navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací na neverejnom zasadnutí konanom 2. februára 2016 uznesením, sp. zn. 1 TdoV 13/2015, dovolanie obvineného A. F. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol (pre zrejmé nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Tr. por.).

Obvinený A. F. sa obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) so sťažnosťou namietajúc, že boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 7/2012 a jeho uznesením z 30. januára 2013, ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 13/2015 a jeho uznesením z 2. februára 2016.

Na podklade predmetnej sťažnosti ústavný súd nálezom z 26. apríla 2018, sp. zn. II. ÚS 54/2018 (najvyššiemu súdu doručený 11. júna 2018) rozhodol tak, že:

1. Najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 13/2015 uznesením z 2. februára 2016 porušil základné právo A. F. na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
2. Uznesenie najvyššieho súdu z 2. februára 2016, sp. zn. 1 TdoV 13/2015, zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.
3. A. F. priznal úhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 Eur, ku ktorej zaviazal najvyšší súd.
4. Sťažnosti A. F. v časti namietaného porušenia práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 TdoV 13/2015 nevyhovel.
5. Konanie o sťažnosti A. F. v časti smerujúcej proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 7/2012 a jeho uzneseniu z 30. januára 2013 pre namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru zastavil pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nálezú ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Dovolací súd na neverejnom zasadnutí (§ 382a Tr. por.) opätovne preskúmal dovolanie obvineného A. F. a pri viazanosti právnym názorom vysloveným vo vyššie uvedenom náleze ústavného súdu rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

V prvom rade, ak ide o otázku aktuálneho (zákonného) zloženia vo veci konajúceho dovolacieho senátu, v danom smere sa žiada poznamenať, že pre zostavenie tohto je rozhodujúci rozvrh práce najvyššieho súdu účinný k 16. septembru 2015, t. j. k dátumu nápadu veci na najvyšší súd. Oproti „pôvodnému“ zloženiu 5-členného senátu (vec vedená pod sp. zn. 1 TdoV 13/2015) nastala zmena v dvoch osobách, keďže pôvodne konajúci JUDr. Daniel Hudák zomrel a JUDr. Peter Krajčovič už k dnešnému dňu nevykonáva funkciu sudcu najvyššieho súdu. Posledne menovaných nahradili preto sudcovia uvedení v príslušnom rozvrhu práce ako ďalší v poradí, konkrétne JUDr. Peter Szabo a JUDr. Peter Paluda. Zároveň bolo rešpektované, že zo zákona sú v danej veci z konania vylúčení sudcovia skôr rozhodujúci v merite veci (v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 To 7/2012).

Len na okraj zároveň dovolací súd dodáva, že pridelovanie novej spisovej značky tej istej trestnej veci po

doručení nálezu ústavného súdu najvyššiemu súdu (ako súdu dovolaciemu), ktorým bolo jeho rozhodnutie zrušené, je len administratívno-technickou záležitosťou, nemajúcou žiadny vplyv na otázku zákonného zloženia senátu, určovaného - ako už aj bolo uvedené vyššie - podľa dátumu pridelenia (predloženie) veci najvyššiemu súdu na rozhodnutie (a nie podľa toho, kedy bol najvyššiemu súdu doručený nález ústavného súdu, resp. podľa toho, kedy bola následne vec na základe pokynu príslušného predsedu senátu elektronickou podateľňou znova zapísaná do súdneho registra - pod inou spisovou značkou). Ide totiž o pokračovanie (v potrebnom rozsahu) v opätovne vedenom (tom istom) dovolacom konaní (o tom istom dovolaní, proti tomu istému rozhodnutiu).

Z hľadiska ďalšieho konania (po vrátení veci na súd prvého stupňa) považuje následne dovolací súd za potrebné predovšetkým citovať príslušné pasáže zo skôr spomenutého „kasačného“ nálezu ústavného súdu, ktorý v súvislosti s námietkou sťažovateľa dotýkajúcou sa utajeného svedka č. 2 - s poukazom na ktorú (ako jedinú) došlo z jeho strany k vysloveniu porušenia vyššie uvedených práv obvineného A. F. - uviedol nasledovné:

„Ústavný súd považuje námietku sťažovateľa, podľa ktorej mu nebola sprístupnená zápisnica o výsluchu utajeného svedka č. 2 a nebolo umožnené ani vykonanie kontradiktórneho výsluchu tohto svedka, za dôvodnú a za takú, ktorá znamenala porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu.

V článku 6 ods. 3 písm. d) dohovoru sú obsiahnuté dve základné práva, a to jednak právo vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe, ale tiež právo dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech. Princípy, ktorými sa výklad a aplikácia týchto práv riadi, sú odlišné. Kým odmietnutie návrhu obhajoby na výsluch svedka väčšinou nebýva dôvodom na konštatovanie porušenia čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru, zatiaľ skutočnosť, že odsúdenie je založené na výpovedi svedka, ktorého obhajoba nemala možnosť vypočuť, je väčšinou považovaná za rozpornú s dohovorem.

Za štandardných okolností je na uvážení súdu rozhodnúť, či je nevyhnutné alebo vhodné obhajobou navrhovaného svedka predvolať. Iba za výnimočných okolností možno dospieť k záveru, že odmietnutie vypočuť určitú osobu ako svedka by bolo nezlučiteľné s čl. 6 dohovoru. Návrh na výsluch svedka sa má posudzovať z pohľadu užitočnosti tohto dôkazu pre rozhodnutie a súd nie je povinný tomuto návrhu bez ďalšieho vyhovieť (Vidal proti Belgicku). Pokiaľ sa súd rozhodne návrhu obvineného na výsluch svedka nevyhovieť, mal by toto odmietnutie zároveň riadne odôvodniť (Sgarbi proti Taliansku).

Obvinenému nestačí len si sťažovať, že nemohol vypočuť niektorých svedkov. Základným predpokladom je, že o výsluch týchto svedkov v priebehu konania požiadal. Navyše je tiež potrebné, aby obvinený vysvetlil, prečo je dôležité, aby navrhnutí svedkovia boli vypočutí s tým, že ich výsluch musí byť nevyhnutný na zistenie objektívnej pravdy (Perna proti Taliansku).

Len za výnimočných okolností možno dospieť k záveru, že odmietnutie vypočuť určitú osobu ako svedka bolo nezlučiteľné s čl. 6 dohovoru. Ide napríklad o prípad, keď navrhnutý svedok môže poskytnúť dôkazy o nevine obvineného (Pello proti Estónsku).

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že v rámci uvedených princípov bol postup všeobecných súdov, ktoré odmietli utajeného svedka č. 2 vypočuť, správny. V skutočnosti je však opak pravdou.

Zo skutkového stavu tvrdeného sťažovateľom (s ktorým všeobecné súdy nijako nepolemizovali) možno konštatovať, že príslušný prokurátor v prípravnom konaní pri odôvodňovaní opodstatnenosti väzby sťažovateľa poukazoval okrem iného aj na potrebu vypočuť utajeného svedka č. 2 s tým, že proces utajenia svedka v tom čase práve prebiehal. Podľa ďalšieho (nikým nespochybňovaného) tvrdenia sťažovateľa v skutočnosti sa v trestnom spise zápisnica o výsluchu utajeného svedka č. 2 nenachádza, v

dôsledku čoho nie je jasné, či sa napokon výsluch uskutočnil (avšak zápisnica o výsluchu z nejakých dôvodov nebola do spisu založená), alebo k výsluchu vôbec nedošlo (pri absencii akéhokoľvek vysvetlenia tejto skutočnosti v konfrontácii s tvrdením prokurátora o plánovanom uskutočnení výsluchu).

Inými slovami, je nejasné a nevysvetlené, či bol utajený svedok č. 2 vypočutý, v kladnom prípade, aký bol obsah jeho výpovede, a v zápornom prípade, prečo sa napokon výsluch nerealizoval, vrátane otázky, potvrdenie alebo vyvrátenie akých skutočností očakával prokurátor od zamýšľaného výsluchu utajeného svedka č. 2.

Vychádzajúc z celkom špecifických okolností prípadu, treba dôjsť k záveru, že odmietnutie vypočuť utajeného svedka č. 2, resp. zisťovať, či bol v prípravnom konaní vôbec vypočutý a v kladnom prípade, aký bol obsah jeho výpovede, je takou výnimočnou okolnosťou, ktorá zakladá porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. a je porušením základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K tomu treba dodať, že za daných osobitých okolností nie je objektívne možné zistiť, či bol výsluch svedka nevyhnutný, resp. potrebný pre rozhodnutie vo veci, a to pre úplnú absenciu základných údajov potrebných k takejto sudcovskej úvahe.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).“

Dňa 13. augusta 2018 bolo dovolaciemu súdu doručené vyjadrenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky k vyššie citovanému nálezu ústavného súdu, z ktorého obsahu vyplýva, že utajený svedok č. 2 nikdy nebol v danej trestnej veci vypočutý a ani žiadna osoba nebola pod takýmto označením (ako utajený svedok č. 2) utajená, nakoľko k tomu nebol udelený potrebný súhlas prokurátora. Ako prílohy boli potom doložené i dotknuté vyjadrenia jednak vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, Trnava z 8. decembra 2011 k žiadosti obvineného A. F. o prepustenie z väzby na slobodu a jednak (takmer totožné) vyjadrenie prokurátora k predmetnej žiadosti z 12. decembra 2011 (obe uvedené listiny boli zažurnalizované v dozorovom spise prokuratúry pod sp. zn. VII/1 Gv 112/10, č. l. 379 a 380).

Dovolací súd zdôrazňuje, že s poukazom na vyššie uvedené bude teda po vrátení veci súdu prvého stupňa jeho úlohou - pri viazanosti právnym názorom ústavného súdu - predovšetkým vzhľadom na návrh obhajoby (na doplnenie dokazovania) objektívne vecne posúdiť, či výsluch vyššie zmieňovaného svedka je pre rozhodnutie vo veci potrebný, resp. zjednodušene povedané, či by teda mohol niečo nové a zároveň pre meritórne rozhodnutie podstatné dôkazne priniesť, a ak áno, pristúpiť k jeho výsluchu a následnému jeho vyhodnoteniu, a to aj v kontexte všetkých ostatných už vo veci vykonaných dôkazov. Pokiaľ naopak súd nebude považovať za potrebné doplniť skôr vykonané dokazovanie výsluchom daného svedka, bude nevyhnutné takéto odmietnutie (návrhu obhajoby) riadne odôvodniť.

Na danom mieste je tiež žiaduce uviesť, že dovolací súd sa rozhodol vec vrátiť až do štádia prvostupňového konania z dôvodu širšieho zaistenia práva obvineného na obhajobu (ale aj práv obžalobnej protistrany), teda aj pre možnosť opätovného odvolacieho konania, dostupného pre obe strany na preskúmanie záverov súdu prvého stupňa pri posudzovaní riešenej dôkaznej otázky. Je pritom možné predpokladať, že také riešenie by zvolil i odvolací súd, ak by bolo zrušené len jeho rozhodnutie, čím by sa konanie predĺžilo o takto vyvolanú „medzifázu“.

Napokon, čo sa týka dovolania obvineného A. F., najvyšší súd uvádza, že potrebný rozsah jeho opätovného prejednania bol daný jednak obsahom „kasácie“ v náleze ústavného súdu (a právnym názorom tam uvedeným) a vzhľadom k zmene zloženia senátu aj prevyšujúcim obsahom dovolacích námietok. K týmto pritom zaujal senát vo vyššie uvedenom, čiastočne zmenenom zložení, rovnaké (negatívne) stanovisko ako v predchádzajúcom prípade, a to aj s rovnakou, nasledovnou argumentáciou:

K (zvyšným) námietkam uplatneným v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Podľa tohto dôvodu možno dovolanie podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Tento dovolací dôvod je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. Pri posudzovaní, či v tom - ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Primárne pritom dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. sleduje porušenie ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe podľa § 37 Tr. por., čo v posudzovanom prípade namietané (ani zistené) nebolo. Nezistilo sa ani vykonávanie procesných úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci bez prítomnosti obhajoby. Naopak, z obsahu spisového materiálu vyplýva, že obvinený využíval v celom rozsahu možnosť aktívnej obhajoby, a to či už sám, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Mal možnosť od začiatku konania vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu, k dôkazom o nich, robiť návrhy, podávať žiadosti a opravné prostriedky, ako i zúčastňovať sa na procesných úkonoch (osobne, resp. prostredníctvom obhajcu).

Obvinený konkrétne v súvislosti s daným dovolacím dôvodom o. i. namietal, že súd nevykonal jeho výsluch na „detektore lži“ napriek tomu, že o to opakovane žiadal, pričom tomuto tiež vytýkal, že nevypočul ako svedkyne jeho matku a družku, ktoré by vedeli uviesť najviac podrobností k osobe „I.“ (tým, že menované sa od začiatku zúčastňovali hlavného pojednávania, bolo ich ďalšie vypočutie v pozícii svedkýň - na jeho škodu - vylúčené).

K daným námietkam dovolací súd uvádza, že nemožno úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu obhajoby na vykonanie dokazovania nevyhovelo, keď zároveň z obsahu predloženého spisu je zrejmé, že návrhy na doplnenie dokazovania boli generálne (aktuálny návrh obhajcu JUDr. Gavalca, ako i ostatné dovtedajšie návrhy) odmietnuté na hlavnom pojednávaní konanom dňa 27. júna 2012.

V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu (R 7/2011, R 116/2014) totiž platí, že ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím buď tomuto návrhu vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.). Nie je možné ale úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nemožno totiž považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to väzbanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Osobitne k námietke obvineného, že nemohol vypočuť svoje príbuzné (matku a družku) v pozícii svedkýň z dôvodu, že tieto boli od samého začiatku účastné hlavného pojednávania, v dôsledku čoho malo postupom súdu dôjsť k porušeniu jeho práva na obhajobu, dovolací súd uvádza, že obvinenému nič nebránilo navrhnúť výsluch týchto osôb už na základe výzvy podľa § 240 ods. 3 Tr. por., doručenej mu spolu s obžalobou, čo ale neurobil. Z pohľadu uplatnenej námietky je nemenej dôležité poznamenať, že predseda senátu zakaždým zisťoval, či sa v pojednávacej miestnosti nenachádzajú ako verejnosť osoby,

ktoré boli predvolané ako svedkovia, prípadne tí, ktorých strany v konaní ako svedkov plánujú vypočuť. V hlavnom pojednávaní pokračoval vždy až po tom, ako skonštatoval, že sa takéto osoby v pojednávacej miestnosti nenachádzajú. Uvedená skutočnosť je precízne zachytená v každej zápisnici z hlavného pojednávania (viď napr. č. l. 3380, zv. XIV a iné). Nutné je tiež dodať, že voči tomuto konštatovaniu predsedu senátu sa obvinený a ani jeho obhajca nikdy neohradili. Danú námietku by preto dovolací súd považoval za nedôvodnú aj v prípade, že by vo vzťahu k obhajobou navrhnutým dôkazom nebolo postupované v zmysle vyššie označených, publikovaných rozhodnutí.

Pokiaľ ide potom o námietku obvineného, že nebol vypočutý na „detektore lži“, je žiaduce zároveň dodať, že irelevantnosť tejto je daná i tým, že v zmysle ustálenej súdnej praxe (viď k tomu R 38/2003) nie je možné výsluch na polygrafe použiť v trestnom konaní ako dôkaz.

Napokon, vo vzťahu k dovolacej námietke, že v dôsledku uskutočnenia oddelených výsluchov spoluobvinených na hlavnom pojednávaní nemal obvinený možnosť klásť im (ostatným spoluobvineným) žiadne otázky, uvádza dovolací súd iba toľko, že preskúmaním obsahu spisového materiálu bolo zistené, že obvinený túto okolnosť nenamietal ani na hlavnom pojednávaní (kde práve naopak uviedol, že si výpovede spoluobvinených prečítal a nemá k nim žiadne pripomienky - viď zápisnica z hlavného pojednávania, nachádzajúca sa v spise na č. l. 3465) a ani neskôr v konaní pred odvolacím súdom, ale prvýkrát ju uplatnil až v dovolaní (pričom táto okolnosť mu bola známa ihneď po realizácii oddelených výsluchov), a teda v danom smere nebola splnená zákonná podmienka uvedená v § 371 ods. 4, veta prvá Tr. por.

K námietkam uplatneným v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Tento dôvod možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací súd v danej súvislosti predovšetkým uvádza, že zistené porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov by mohol znamenať naplnenie dôvodu dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak by mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného (t. j. ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje).

Podstata námietok obvineného, ktoré v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom a ktoré sú podrobne rozvedené vyššie v texte, spočíva v téze o nevierohodnosti výpovede svedka D. N., ktorý sa mal tiež podieľať na prejednávaní trestnej činnosti, avšak vo vzťahu k jeho osobe boli neskôr použité osobitné trestno-procesné inštitúty. Jeho výpoveď má byť nepoužiteľná, lebo je výsledkom „obchodu“ medzi orgánmi činnými v trestnom konaní a páchatelom trestnej činnosti s cieľom usvedčiť iných páchatelov.

V danom kontexte dovolací súd v prvom rade uvádza, že osobitné trestno-procesné inštitúty, tzv. „odklony“ (napr. dočasné odloženie vznesenia obvinenia, prerušenie trestného stíhania, podmienené zastavenie trestného stíhania spolupracujúceho obvineného, dohoda o vine a treste), umožňujú nepostihnúť alebo na základe súčasnej osobitnej úpravy Trestného zákona miernejšie postihnúť dotknutého páchatela, a to aj v súvislosti s jeho výpoveďou proti iným páchatelom. Podstatou takého legislatívneho riešenia je priorita záujmu spoločnosti na umožnení odhalenia a dokázania určitého druhu trestnej činnosti a jej najnebezpečnejších páchatelov.

K predmetnému je potrebné ďalej uviesť, že svedka je v popísanej procesnej situácii možné vypočuť, ide o postup upravený zákonom. Daný postup umožňuje v súvislosti s výpoveďou o trestnej činnosti iných osôb (resp. zároveň aj vlastnej trestnej činnosti) naozaj získať vyššie uvedenú výhodu. Ide však o legálny „benefit“, ktorý teda výpoveď svedka procesne nediskriminuje. Taká výpoveď je zákonným

dôkazom, čo neznamená, že výpoveď je pravdivá, neznamená to však ani opak. Výpoveď dotknutého svedka podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., rovnako, ako každý iný dôkaz. Zo zásady voľného hodnotenia dôkazov vyplýva, že nie je zákonom predpísané, akým spôsobom (akým dôkazom, resp. dôkazmi) musí byť určitá okolnosť dokázaná (pokiaľ ide o druh alebo počet potrebných dôkazov), rozhodujúca je konkrétna dôkazná situácia. Žiadnym dôkazom teda nie je súd pri posudzovaní určitej skutkovej okolnosti viazaný, zároveň však žiaden zo zákonne súladných dôkazov nie je v tomto smere ako podklad pre rozhodnutie vylúčený. Na základe ktoréhokoľvek legálneho dôkazu môže byť uznaná vina v trestnom konaní (neplatí však, že na základe určitého dôkazu alebo dôkazov vina uznaná byť musí).

V zásade teda neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi. Výpoveď takého svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú antirepresívnu výhodu. Na druhej strane ale, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať. Oba tieto faktory sa vo sfére hodnotenia dôkazov stretávajú a je potrebné sa s nimi vyrovnávať v konkrétnom prípade, vzhľadom na jeho okolnosti (bližšie viď k tomu odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu z 26. novembra 2014, sp. zn. 2 To 9/2014).

Treba zdôrazniť, že z hľadiska tohto konkrétneho (ale ani iného pre dovolateľa dostupného) dovolacieho dôvodu nie je rozhodujúce to, ako súdy výpoveď svedka D. N. hodnotili, lebo hodnotiace úsudky súdu prvého resp. druhého stupňa ohľadom jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov nie sú a nemôžu byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu na podklade dovolania obvineného, čo bude ďalej v texte tohto rozhodnutia podrobnejšie zdôvodnené - pri časti odôvodnenia k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Naopak, podstatné pre záver o nenaplnení tohto dovolacieho dôvodu je iba to, či výsluch svedka D. N. bol na hlavnom pojednávaní vykonaný zákonným spôsobom. V tomto smere dovolací súd žiadne pochybenie nezistil, preto konštatuje, že výsluch svedka D. N. bol zákonný a z neho vyplývajúce závery sú súdmi použiteľné a hodnotiteľné.

K námietkam uplatneným v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu možno dovolanie podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Vo všeobecnosti sa žiada úvodom uviesť, že v rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad pritom odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Vyššie spomenutý dovolací dôvod napĺňa potom tiež zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pod čím treba rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vyvolávajúcich premlčanie trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), prípadne nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku (riešenie predbežných otázok).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné ďalej zdôrazniť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy

prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé už zo samotnej dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., časť vety za bodkočiarkou. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Inak povedané, vo vzťahu k ustálenému skutkovému stavu, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len súd odvolací. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V trestnom konaní platia zákonom ustanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok neustanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov, vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Ak už aj bolo zdôraznené vyššie, dovolací súd v rámci svojej rozhodovacej praxe ustálil, že ak by záver (orgánu činného v trestnom konaní alebo) súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

K námietkam, ktoré obvinený subsumoval pod tento dovolací dôvod, dovolací súd uvádza, že nejde o námietky právneho charakteru, aj keď majú v nadväznosti na hodnotenie dôkazov súdom kvalifikačný dopad. V skutočnosti obvinený primárne napáda ustálené skutkové zistenia s tým, že dovolaciemu súdu predostiera vlastnú verziu skutku, založenú na inom, pre neho priaznivom hodnotení dôkazov. Až následne (sekundárne), na podklade inej verzie skutku, sa domáha zmeny právnej kvalifikácie skutku, resp. alternatívne oslobodenia spod obžaloby.

Takto koncipované námietky sú rýdzo skutkového charakteru, smerujúce jednak proti obsahu a rozsahu vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, ale predovšetkým proti spôsobu, akým súdy oboch stupňov hodnotili dôkazy.

S takýmito námietkami obvinený stojí zjavne mimo uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Inak povedané, obvinený len formálne odkazuje na dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., no v skutočnosti predostiera argumenty, ktoré svojim obsahom nenapĺňajú nielen tento, ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Pre úplnosť (ako obiter dictum) sa žiada úplne na záver v súvislosti s otázkou právnej kvalifikácie (pre prípad, že by došlo opätovne k uznaniu viny u obvineného A. F.) upozorniť súdy nižšieho stupňa na závery stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, prijatého pod sp. zn. Tpj 57/2016 dňa 6. decembra 2016 (R 1/2017), týkajúceho sa zjednotenia výkladu a aplikácie ustanovenia § 144 ods. 1 Tr. zák. vo vzťahu k ustanoveniam § 144 ods. 2 písm. e) a § 140 písm. a) Tr. zák.

S poukazom na vyššie uvedené preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.